Finat

NR 11/2023. STAN NA DZIEŃ 2 LISTOPADA 2023 r.

BIULETYN PRAWNY

ZMIANY PRAWNE NA RYNKU FUNDUSZY

BIULETYN PRAWNY

I. Akty prawne dotyczące rynku Funduszy

1. Prawo krajowe

1.1. Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o Centralnej Informacji Emerytalnej;

1.2. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2023 r. w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych, funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych w likwidacji dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego.

2. Projekty ustaw/rozporządzeń

2.1. Projekt rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 września 2023 r. w sprawie informacji o dokonaniu wypłaty albo zwrotu środków zgromadzonych na subkoncie OIPE;

2.2. Projekt rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 października 2023 r. w sprawie prospektu informacyjnego funduszu portfelowego.

3. Komunikaty, wydarzenia i stanowiska organów nadzoru

3.1. Działalność nadzorcza Komisji Nadzoru Finansowego:

3.1.1. Dane miesięczne OFE - wrzesień 2023 roku;

3.1.2. Informacja dotycząca otwartych funduszy emerytalnych;

3.1.3. Wartość aktywów netto funduszy zdefiniowanej daty (PPK) wg stanu na koniec III kwartału 2023 roku;

3.1.4. Informacja o sytuacji krajowych instytucji płatniczych oraz małych instytucji płatniczych w I półroczu 2023 roku;

3.2. PFR Portal PPK: Biuletyn miesięczny Pracowniczych Planów Kapitałowych;

3.3. UODO: EROD i EIOD o propozycji KE dotyczącej egzekwowania RODO.

II. Obszar zmian

1. Prawo krajowe. Nowe przepisy wchodzące w życie

1.1. Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o Centralnej Informacji Emerytalnej

Status: Weszła w życie 5 października 2023 r.

Źródło: https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2023/1941

Celem ustawy jest utworzenie Centralnej Informacji Emerytalnej, zwanej dalej „CIE" która została zdefiniowana jako zespół rozwiązań organizacyjno-technicznych umożliwiających zainteresowanemu dostęp do informacji emerytalnej i korzystanie z usług elektronicznych, na zasadach określonych w ustawie.

CIE będzie przedstawiać użytkownikowi zagregowane informacje o uczestnictwie w systemie emerytalnym opartym na trzech filarach:

1. filar publiczny – na który składają się przede wszystkim system powszechny prowadzony przez ZUS oraz KRUS;
2. prywatny filar pracowniczy, współtworzony lub tworzony przez pracodawców – na który składają się konta w Pracowniczych Planach Kapitałowych (PPK) oraz w Pracowniczych Programach Emerytalnych (PPE);
3. prywatny filar indywidualny – na który składają się Indywidualne Konta Emerytalne (IKE), Indywidualne Konta Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE) oraz Otwarte Fundusze Emerytalne (OFE).

W ustawie określono zasady funkcjonowania CIE, zasady dostępu do informacji emerytalnej oraz warunki korzystania z usług elektronicznych świadczonych za pomocą CIE.

Najważniejszą usługą elektroniczną świadczoną w ramach CIE będzie zapewnienie dostępu do informacji emerytalnej, w tym do informacji o posiadanych produktach emerytalnych, aktualnym stanie zgromadzonych środków emerytalnych oraz ich szacowanym wpływie na wysokość przyszłych świadczeń emerytalnych, czyli emerytur z systemów publicznych (ZUS, w tym OFE i KRUS), i świadczenia wypłacanego przez instytucje finansowe i inne podmioty prywatne (IKE, IKZE, PPE, PPK). Za pomocą systemu CIE będzie możliwa aktualizacja danych osobowych poprzez dokonanie elektronicznej dyspozycji danych, które zostaną przekazane do wszystkich instytucji, w których konta ma zainteresowany. Ustawa nie wprowadza zmian w zasadach gromadzenia oszczędności emerytalnych, a reguluje jedynie dostęp do informacji o nich za pomocą strony internetowej i aplikacji na telefony komórkowe (aplikacji mobilnej).

Warunkiem dostępu do usług świadczonych w ramach CIE będzie założenie profilu CIE. Założenie profilu i korzystanie z usług będzie nieodpłatne i dobrowolne.

Podmiotem odpowiedzialnym za zapewnienie funkcjonowania CIE, w tym budowę, utrzymanie i rozwój systemu CIE będzie Polski Fundusz Rozwoju Portal. Będzie on także odpowiadał za prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym oraz promocyjnym.

W zakresie określonym Centralną Informacją Emerytalną i w celu wykonania ustawy, ustawa wprowadza także zmiany m.in. w:

1. ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych
2. ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe
3. ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
4. ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym
5. ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego
6. ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych
7. ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi
8. ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi
9. ustawie z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej
10. ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych
11. ustawie z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju

1.2. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 września 2023 r. w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych, funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych w likwidacji dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego

Status: Wejdzie w życie 1 stycznia 2024 r.

Źródło: https://dziennikustaw.gov.pl/DU/2023/2304

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego do wydania aktu wykonawczego na podstawie art. 225 ust. 3 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 681), zwanej dalej „ustawą o funduszach inwestycyjnych". Z dniem 1 stycznia 2024 r. wejdzie w życie art. 22 pkt 11 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. poz. 2185), który wprowadza zmianę przepisu upoważniającego, polegającą na rozszerzeniu zakresu podmiotów obowiązanych do dostarczania organowi nadzoru okresowych sprawozdań i bieżących informacji o fundusze inwestycyjne w likwidacji. W związku z tym konieczne było wydanie rozporządzenia, które zastąpi rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie okresowych sprawozdań oraz bieżących informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych dostarczanych przez te podmioty Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. U. poz. 1285).

Rozporządzenie uwzględnia również konieczność wykonywania przez Komisję Nadzoru Finansowego - jako organu nadzoru, kontroli nad działalnością towarzystwa funduszy inwestycyjnych, funduszu inwestycyjnego i funduszu inwestycyjnego w likwidacji w zakresie określonym ustawą o funduszach inwestycyjnych oraz dokonywania oceny, czy działalność ta jest wykonywana w interesie uczestników funduszu inwestycyjnego, uczestników zbiorczego portfela papierów wartościowych albo klientów, dla których towarzystwo funduszy

inwestycyjnych świadczy usługi zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, doradztwa inwestycyjnego albo przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.

2. Projekty ustaw/rozporządzeń.

2.1. Projekt rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 września 2023 r. w sprawie informacji o dokonaniu wypłaty albo zwrotu środków zgromadzonych na subkoncie OIPE

Status: Opiniowanie – 16 października 2023 r.

Źródło: https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12377853

Niniejszy projekt rozporządzenia realizuje upoważnienie ustawowe zawarte w art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o ogólnoeuropejskim indywidualnym produkcie emerytalnym (Dz. U. poz. 1843), zwanej dalej „ustawą", zobowiązujące ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, do określenia szczegółowego zakresu oraz wzoru, a także sposobu sporządzania i przekazania informacji o dokonaniu wypłaty albo zwrotu środków zgromadzonych na subkoncie OIPE, mając na względzie konieczność weryfikacji prawa oszczędzającego do zwolnienia podatkowego. Celem wydania projektowanego rozporządzenia jest uszczegółowienie informacji zawartych w art. 15 ust. 3 ustawy, tak aby informacja przekazywana przez dostawcę lub zarząd komisaryczny albo syndyka, zawierała niezbędne dane dla organu podatkowego. Informacja w postaci elektronicznej albo papierowej będzie sporządzana przez dostawcę lub zarząd komisaryczny albo syndyka.

Wzorując się na rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 25 października 2011 r. w sprawie określenia wzorów informacji o środkach zgromadzonych przez oszczędzającego na indywidualnym koncie emerytalnym i na indywidualnym koncie zabezpieczenia emerytalnego oraz terminu i trybu ich przekazywania, proponuje się, aby informacja sporządzana w postaci elektronicznej była opatrywana podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. W przypadku braku możliwości sporządzenia informacji w postaci elektronicznej informacja będzie sporządzana w postaci papierowej i opatrywana własnoręcznym podpisem. Proponuje się również, aby informacja była przekazywana przesyłką poleconą naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu dla oszczędzającego albo osoby uprawnionej w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Proponowane rozwiązanie wynika z praktyki - od kilkunastu lat informacja dot. IKE i IKZE jest przekazywana pocztą i jest to sprawdzone rozwiązanie.

Wypłata środków zgromadzonych na subkoncie OIPE oznacza przekazanie tych środków na warunkach określonych w ustawie, zgodnie z definicją zawartą w art. 14 ust. 2 ustawy. Wycofanie całości środków zgromadzonych na subkoncie OIPE, jeżeli nie zachodzą przesłanki wypłaty lub wypłaty transferowej oznacza zwrot zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 13 ustawy.

Załącznik do rozporządzenia określa wzór informacji.
Planowane wejście w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2.2. Projekt rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 października 2023 r. w sprawie prospektu informacyjnego funduszu portfelowego

Status: Opiniowanie – 27 października 2023 r.

Źródło: https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12378301/

Projektowane rozporządzenie służy wykonaniu przez Ministra Finansów upoważnienia ustawowego do wydania rozporządzenia na podstawie art. 179a ust. 10 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 681, 825 i 1723), zwanej dalej „ustawą o funduszach". Upoważnienie to zostało dodane ustawą z dnia 16 sierpnia 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. poz. 1723), zwanej dalej „ustawą zmieniającą". Zgodnie z upoważnieniem minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki, jakim powinien odpowiadać prospekt informacyjny funduszu portfelowego, w szczególności treść i zakres informacji ujawnianych w prospekcie, mając na uwadze umożliwienie nabywcom certyfikatów inwestycyjnych dokonania oceny ryzyka związanego z lokatami funduszu oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w te certyfikaty inwestycyjne.

Projektowane rozporządzenie stanowi dalszą realizację działań organów publicznych określonych w Strategii Rozwoju Rynku Kapitałowego, które zostały przewidziane w ustawie zmieniającej w zakresie funduszy typu ETF *ang. Exchanged Traded Funds*. Działanie to ma służyć zwiększeniu dywersyfikacji produktów inwestycyjnych, zapewnieniu większej płynności rynku czy umożliwieniu inwestorom instytucjonalnym oraz pośrednikom szerszego spektrum inwestycji. Krajowe ETFy w przepisach ustawy o funduszach oparte zostały na konstrukcji portfelowego funduszu inwestycyjnego zamkniętego. Cechą takiego funduszu jest możliwość ciągłego emitowania i umarzania certyfikatów inwestycyjnych, które zgodnie ze statutem funduszu są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu, pod warunkiem że fundusz lokuje swoje aktywa wyłącznie w papiery wartościowe stanowiące podstawę do ustalenia wartości indeksu rynku regulowanego (portfel indeksowy) albo w aktywa określone w statucie funduszu nieoparte na takim indeksie (portfel bazowy).

Zgodnie z przepisami ustawy o funduszach – przed wejściem w życie przepisów ustawy zmieniającej, która uzupełniła przepisy ustawy o funduszach w zakresie funduszy portfelowych – fundusze portfelowe sporządzały prospekty, które podlegały zatwierdzeniu przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF), natomiast ze względu na stałą emisję certyfikatów oraz ich ciągłe dopuszczanie do obrotu na rynku regulowanym, zachodziła konieczność aktualizacji prospektu oraz jego ponownego zatwierdzenia po upływie każdych kolejnych 12 miesięcy (konieczność istnienia stale ważnego prospektu przez cały czas emitowania przez fundusz certyfikatów). Powyższe generowało olbrzymi nakład pracy po stronie rynku, jak również po stronie nadzoru, a także przyczyniało się do zwiększonych kosztów, zwłaszcza, że prospekty te podlegały obowiązkowi suplementowania. Z koniecznością suplementowania związany jest problem zawieszania procesu rozrachunku przyjętych zapisów na certyfikaty, które korzystają z prawa do wycofania, a które to prawo, po zmianie WANCI (wartości aktywów netto funduszu na certyfikat inwestycyjny) może być wykorzystywane w sposób niezgodny z jego istotą i prowadzić do

nadużyć, które w efekcie obciążają uczestników funduszu. Ponadto, spowodowane suplementacją wstrzymanie rozrachunku zapisów, w tym również dla animatora emitenta, który odgrywa szczególną rolę w procesie obrotu certyfikatami funduszy ETF, powodowało pogorszenie jakości kwotowań (niższa skłonność animatora do kwotowań, niższe kwoty ofert kupna/sprzedaży, szersze spread'y), a więc znacząco zmniejszało atrakcyjność produktu dla inwestorów oraz przerywało przypisaną produktowi ciągłość emisji i wykupów certyfikatów.

W związku z powyższym, w ustawie o funduszach wprowadzono zmianę podejścia do dokumentu informacyjnego - prospektu, który są obowiązane sporządzać i udostępniać inwestorom fundusze portfelowe. Zamiast, jak miało to miejsce dotychczas, sporządzać prospekt regulowany przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1129 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie prospektu, który ma być publikowany w związku z ofertą publiczną papierów wartościowych lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym oraz uchylenia dyrektywy 2003/71/WE (Dz. Urz. UE L 168 z 30.06.2017, str. 12, z późn. zm.), fundusze te będą sporządzały prospekt informacyjny na wzór funduszy inwestycyjnych otwartych, uznawanych w krajowym porządku prawnym za fundusze UCITS - instytucje wspólnego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe regulowane przepisami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/65/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (Dz. Urz. UE L 302 z 17.11.2009, str. 32, z późn. zm.).

Rozwiązania przyjęte w projekcie rozporządzenia zostały przygotowane na podstawie wybranych regulacji zawartych w obowiązujących rozporządzeniach - rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie prospektu informacyjnego funduszu inwestycyjnego otwartego i specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego oraz wyliczania wskaźnika zysku do ryzyka tych funduszu (Dz. U. z 2023 r. poz. 1659) oraz rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 maja 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinno odpowiadać memorandum informacyjne (Dz. U. z 2020 r. poz. 1053), dalej „rozporządzenie o memorandum" - w szczególności, za wzór regulacyjny posłużyły przepisy zawarte w rozdziale 3, drugiego z wymienionych rozporządzeń, które określają warunki memorandum informacyjnego, w przypadku gdy emitentem jest fundusz. Memorandum informacyjne stanowi wyjątek od zasady sporządzania prospektu emisyjnego i jest dokumentem uproszczonym w porównaniu do prospektu emisyjnego. Dokument ten zapewnia nabywcom papierów wartościowych podstawowe dane niezbędne do oceny ryzyka związanego z inwestowaniem w papiery wartościowe. Wskazane przepisy w rozdziale 3 rozporządzenia o memorandum zasadniczo nie odbiegają od wymaganych wytycznych w zakresie funduszy portfelowych, a ich treść w wystarczający sposób określa niezbędne warunki, jakim powinien odpowiadać prospekt funduszu portfelowego. Przepisy projektowanego rozporządzenia zostały tak sformułowane, aby prospekt informacyjny zapewniał wszystkim uczestnikom rynku pełen i równy dostęp do rzetelnych i kompletnych informacji dotyczących osób odpowiedzialnych za sporządzenie prospektu, działalności funduszu, jego sytuacji finansowej, osobach zarządzających portfelem funduszu, zasad i warunków przeprowadzania emisji certyfikatów inwestycyjnych, a także czynników ryzyka, które związane są z lokatami funduszu portfelowego oraz ryzyka związanego z inwestowaniem w certyfikaty inwestycyjne.

Planowane wejście w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

3. Komunikaty, wydarzenia i stanowiska organów nadzoru

3.1. Działalność nadzorcza Komisji Nadzoru Finansowego:

3.1.1. Dane miesięczne OFE – wrzesień 2023 roku

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego informuje, że w serwisie internetowym dostępne są dane miesięczne OFE za wrzesień 2023 roku.

Źródło: https://www.knf.gov.pl/?articleId=84823&p_id=18

3.1.2. Informacja dotycząca otwartych funduszy emerytalnych

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego informuje, że na podstawie § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2011 r. *w sprawie sposobu i trybu zawarcia umowy, na podstawie której następuje uzyskanie członkostwa w otwartym funduszu emerytalnym* (Dz. U. nr 284 poz. 1669), publikuje informację dotyczącą otwartych funduszy emerytalnych.

Źródło: https://www.knf.gov.pl/?articleId=57472&p_id=18

3.1.3. Wartość aktywów netto funduszy zdefiniowanej daty (PPK) wg stanu na koniec III kwartału 2023 roku

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego informuje, że w serwisie internetowym dostępna jest kwartalna informacja o wartości aktywów netto funduszy zdefiniowanej daty w ramach PPK.

Źródło: https://www.knf.gov.pl/?articleId=85225&p_id=18

3.1.4. Informacja o sytuacji krajowych instytucji płatniczych oraz małych instytucji płatniczych w I półroczu 2023 roku

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego informuje, że w serwisie internetowym dostępna jest informacja o sytuacji krajowych instytucji płatniczych, małych instytucji płatniczych w I półroczu 2023 r. opracowana na danych sprawozdawczych wg stanu na 5 września 2023 r.

Źródło: https://www.knf.gov.pl/?articleId=85188&p_id=18

3.2. PFR Portal PPK: Biuletyn miesięczny Pracowniczych Planów Kapitałowych

W serwisie internetowym PFR Portal PPK dostępny jest Biuletyn Pracowniczych Planów Kapitałowych za październik 2023 r.

Źródło: https://www.mojeppk.pl/pliki/repozytorium-plikow/materialy-do-pobrania/pdf/Biuletyn-PPK-10-2023.pdf

3.3. UODO: EROD i EIOD o propozycji KE dotyczącej egzekwowania RODO

Urząd Ochrony Danych Osobowych informuje, że Europejska Rada Ochrony Danych (EROD) wraz z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych (EIOD) przyjęli wspólną opinię w sprawie wniosku Komisji Europejskiej dotyczącego rozporządzenia w sprawie dodatkowych przepisów proceduralnych dotyczących egzekwowania RODO.

Źródło: https://uodo.gov.pl/pl/138/2849

Kontakt

Jeżeli nie chcą Państwo otrzymywać tego typu korespondencji w przyszłości, prosimy o przekazanie takiej informacji na adres dsm@finat.pl